

6. poněvadž ty o mé (záležitosti) víš a já vím o tvé (záležitosti), pošli mi odpověď na můj dopis!
7. není (snad) Marduk bůh mého města, není (snad) Šamaš bůh náš!
8. kdo mne vzbudil?
9. čeho ses polekal?
10. kdo je ta žena, kterou jsi vzal s sebou?
11. komu věnuji svou pozornost, než tobě? (dosl.: pro koho (jiného) kromě tebe jsou mé uši?)

8 Numeralia

Číslovky jsou v klínovém písmu většinou psány číslicemi, proto je nemožné rekonstruovat všechny jejich tvary. Pouze ojediněle jsou číslovky zapsány pomocí slabičných znaků, a to především v dopisech a literárních textech.

8.1 Základní číslovky

Základní číslovky jsou nesklonné, stojí ve statu constructu, obvykle za počítaným jménem.

8.1.1 Číslovka *ištēn* „jeden“

Číslovka *ištēn*, f. *ištīat*, *išteat*, *ištāt* „jeden, jedna“ stojí zpravidla za počítaným jménem a shoduje se s ním v rodě:

<i>akalam ištēn</i>	„jeden chléb“ (akus.)
<i>zittam kīma aplim ištēn</i>	„dají jí podíl
<i>inaddinū-šim-ma</i>	jako jednomu dědici“
<i>lubārtam ištāt šūbilā-nim</i>	„pošlete mi jeden starý oděv!“
<i>išteat eleppam ippuš</i>	„vyrobí jednu loď“

Číslovka se může vyskytovat i bez počítaného jména, v takovém případě se k číslovce *ištēn* připojuje zpravidla částice *-ma*:

<i>aššum ina libbī-kunu ištēn</i>	„aby jeden z vás
<i>ana mahri-ja alākim-ma</i>	ke mně přišel“
<i>ištu pāna bīt-ni u bīt-ka ištēn-ma</i>	„odedávna náš dům (rodina)
	a tvůj dům (rodina) jedno (jsou)“

<i>Enkidu ana šāšim izzakar-am</i>	„Enkidu k němu, ke Gilgamešovi
<i>ana Gilgameš kīma ištēn-ma</i>	pravil: Jako jediného
<i>umma-ka ūlid-ka</i>	tě tvá matka porodila!“

8.1.2 Číslovka *šena* „dva“

Číslovka *šena*, *šina*, f. *šitta* „dva, dvě“ stojí za počítaným jménem, které je v plurálu:

<i>alpī šena šāmam-ma</i>	„kup dva voly!“
<i>nipātu ina bīt ararrī šitta kaliā</i>	„ve mlýně jsou zadržována dvě rukojmí“

*ḥarrānātim ša ṭtenerrubā-nim
išteat u šitta lidūkū-ma lidurā*

„nechť pobijí jednu nebo dvě
z karavan, které sem přicházejí,
aby dostali strach!“

8.1.3 Oba, obě

Pro označení „oba, obě“ se užívá výrazů *kilallān*, *kilallūn*, f. *kilattān*.

	m.	f.
nom.	<i>kilallūn</i>	<i>kilattān</i>
gen./akus.	<i>kilallēn</i>	<i>kilattēn, kilettēn, kilattīn</i>
<i>kilallūn uštātū</i>		„oba (dva) se setkají“
<i>kilallēn šūri-aš-šu(m)</i>		„oba (dva) nech sem přivést k němu!“
<i>kilettēn ṭurd-am</i>		„obě (dvě) mi pošli!“

Nejčastěji se vyskytují se sufigovaným osobním zájmenem ve statu constructu: *kilallū-*, *kilallā-*, *kilallī-*:

<i>ūm unnedukkī tammarā kilallū-kunu</i>	„když můj dopis uvidíte, nerozcházejte se oba dva, chci si vás vyslechnout“
<i>lā tennezib-an-ni pā-kunu ešme-ma</i>	
<i>ištēniš kilallū-kunu attā u Sīn-uselli</i>	„oba dva, dohromady, tebe a Sīn-uselliho, rychle vás chci vidět“
<i>arḥiš pāntī-kunu lūmur</i>	
<i>kilallā-šunu tamkāram ippalū</i>	„oba zaplatí obchodníkovi“
<i>kilallī-šunu iqallū-šunūti</i>	„oba je upálí“

8.1.4 Číslovky 3–10

Číslovky 3–10 stojí za počítaným jménem nebo před ním a ve většině případů mají opačný rod než počítané jméno. Počítané jméno je v plurálu:

<i>nabalkatātim šalāš abbalkit</i>	„tři překážky jsem překonal“
<i>kīma šinūnūtīm sebe nārātīm ēbir-am</i>	
	„jako vlašťovka jsem překonal (dosl.: překročil) sedm řek“
<i>ina ešeret bīrī</i>	„do (vzdálenosti) deseti mil“

8.1.5 Číslovky 11–19

Číslovky 11–19 jsou jen velmi ojediněle zapsány slabičně:

	m.	f.
11	–	<i>ištēnšeret</i>
12	<i>šinšer</i>	<i>šinšeret</i>
17	<i>sebēšer</i>	–

8.1.6 Číslovky 20–50

Rovněž číslovky *ešrā* „dvacet“, *šalāšā* „třicet“, *erbā* „čtyřicet“, *ḥamšā* „padesát“ jsou jen výjimečně zapsány slabičně. Častější je slabičný zápis číslovek „šedesát“ *šūš*, *šūši*, „sto“ *me'at*, „tisíc“ *lim* a „tři tisíce šest set“ *šar*. Počítané jméno je až na výjimky zapisováno logogramem, z dokladů slabičného psaní vysvítá, že se jeho pád řídí syntaktickými vztahy ve větě:

1 <i>šūši gidlī ša šūmim</i>	„šedesát stroužků česneku“ (akus.)
<i>šābam ša Ibbi-Sīn lim u 5 me'at</i>	„1500 vojáků Ibbi-Sīna“ (akus.)
3 <i>me'at šābam</i>	„300 vojáků“ (akus.)
2 <i>līmī šābam damqam</i>	„2000 dobrých vojáků“ (akus.)
[itt]i 3 <i>līmim šābim</i>	„se 3000 vojáků“ (gen.)

8.1.7 Přehled tvarů základních číslovek

st. r.		st. c.	
m.	f.	m.	f.
1 * <i>ištēnum</i>	<i>ištētum</i>	<i>ištēn</i>	<i>ištīat, išteat, ištāt</i>
2 <i>šena, šina</i>	<i>šitta</i>	<i>šena, šina</i>	<i>šitta</i>
3 <i>šalāšum</i>	<i>šalāštum</i>	<i>šalāš</i>	<i>šalāšat</i>
4 <i>erbūm, arba'um</i>	<i>erbettum, arbattum</i>	<i>erba</i>	<i>erbet</i>
5 <i>ḥamšum</i>	<i>ḥamištum</i>	<i>ḥamiš</i>	<i>ḥamšat</i>
6 <i>šeliššum</i>	<i>šedištum, šidištum</i>	<i>šuduš</i>	<i>šešet</i>
7 <i>sebūm</i>	<i>sebettum</i>	<i>sebe</i>	<i>sebet</i>
8 * <i>samānūm</i>		<i>samāne</i>	
9 <i>tišūm</i>	<i>tištum</i>	<i>tiše</i>	<i>tišit</i>
10 <i>ešrum</i>	<i>ešertum</i>	<i>ešer</i>	<i>ešeret</i>
20		<i>ešrā</i>	
30		<i>šalāšā</i>	
40		<i>erbā</i>	

50		<i>ḥamšā</i>
60		<i>šūši, šūš</i>
100	<i>me'atum</i>	<i>me, me'at</i>
1000	<i>limum</i>	<i>lim</i>
	m. f.	m.
oba, obě	<i>kilallūn kilattān</i>	<i>kilallū- kilallā- kilallī-</i>

8.2 Řadové číslovky

Řadové číslovky se skloňují jako adjektiva. Stojí většinou před počítaným jménem a shodují se s ním v rodě a pádě: *ina šaluštīm šattīm* „ve třetím roce“, *ina šanīm ūmīm* „druhého dne“, *ina rebīm ūmīm* „čtvrtého dne“. Číslovka *ištēn* „první“ je nesklonná: *kīma ištēn u šanīm* „jak první tak druhý“, místo ní se často používají adjektiva *maḥrūm*, *pānūm* nebo *rēštūm*; např.: *itūnum rēštūm* „první pec“.

m.	f.
1. <i>ištēn, maḥrūm, pānūm, rēštūm</i>	<i>išti/eat, ištāt, maḥrūtum, pānītum, rēštūtum</i>
2. <i>šanūm</i>	<i>šanītum</i>
3. <i>šalšum</i>	<i>šaluštum</i>
4. <i>rebūm</i>	<i>rebūtum</i>
5. <i>ḥamšum</i>	<i>ḥamuštum</i>
6. <i>šeššum, šiššum</i>	<i>šeduštum, šiduštum</i>
7. <i>sebūm</i>	<i>sebūtum</i>
8. <i>samnum</i>	<i>samuntum</i>
9. <i>tišūm</i>	<i>tišūtum</i>
10. <i>ešrum</i>	<i>ešurtum</i>

8.3 Násobné číslovky

Číslovky násobné se tvoří připojením sufixu *-ī-šu* za kmen základních číslovek; číslovka *ištēš-šu* „poprvé“ se vytváří připojením sufixu *-šu* za kmen základní číslovky (*ištēš-šu, ištiš-šu* < **ištēn-šu*). Vyskytují se s předložkou *adi* „do“, *ana* „k“, *kīma* „jako“, ale i bez předložky. Velmi často se zapisují číslicí, k níž je připojen sufix *-šu*, např. *ana šerīka 1-šu 2-šu ašpuram-ma* „poprvé, podruhé jsem ti napsal“.

Násobné číslovky psané slabičně:

1×	<i>ištēš-šu, ištiš-šu</i>
2×	<i>šinī-šu</i>
3×	<i>šalāšī-šu</i>
5×	<i>ḥamšī-šu</i>
6×	<i>šeššī-šu</i>
7×	<i>sebi-šu</i>
10×	<i>ešrī-šu</i>

např.:

<i>ištēš-šu šinī-šu aštapr-ak-kum</i>	„poprvé, podruhé jsem ti napsal“
<i>adi ḥamšī-šu aštapr-ak-kum</i>	„popáté jsem ti napsal“
<i>kīma ištēš-šu ešrī-šu aštapr-ak-kim</i>	„(stejně) jako poprvé napsal jsem ti (f.) i podesáté“

Méně frekventovaný je způsob tvoření násobných číslovek připojením sufixu *-iš* za maskulinní tvar řadové číslovky: *šanīš* „podruhé“, *ḥamšīš* „popáté“:

inūma 1-šu taštālī tūrī šanīš šālī
„když ses jednou zeptala, vrať se a podruhé se zeptej!“

anāku ḥamšīš aqbi-kum-ma ul tāpul-an-ni
„(vždyť) já jsem ti pětkrát řekl a ty jsi mi neodpověděl!“

8.4 Zlomky

Zlomkový výraz a počítané jméno tvoří genitivní spojení. Zlomek je ve statu constructu a počítané jméno v genitivu: *mišil šīmī-šu ana bēl alpim inaddin* „polovinu jeho ceny zaplatí majiteli vola“. Pád zlomkového výrazu bez počítaného jména se řídí jeho syntaktickým postavením ve větě.

Zlomky psané slabičně:

	st.r.	st.c.
1/2	<i>mišlum, mišlānū, muttatum, bāmtum</i>	<i>mišil, muttat, bāmat</i>
1/3	<i>šalšum, f. šaluštum</i>	<i>šaluš šalušti</i>
2/3		<i>šittīn šaluš, šin(a) šalāšat, šittān, gen./akus. šittīn</i>
	<i>šinepiātum, šinepātum</i>	

1/4 *rabītum*
 1/6 *šuššum*
 1/12 akus. *šinšariam*

Zlomky se často zapisovaly v ustálené vazbě přejaté ze sumerštiny:

IGI.n.GÁL, např.:

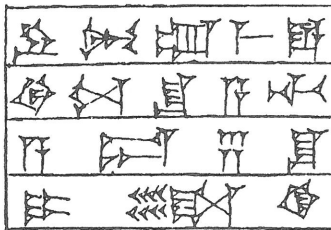
1 *šiqil* (GÍN) IGI.6.GÁL *kaspam* (KÙ.BABBAR) *addin*
 „1 1/6 šekelu stříbra jsem zaplatil“

ina bilat kirīm šittīn ana bēl kirīm „z výnosu zahrady odevzdá dvě
inaddin šaluštam šū ileqqe třetiny majiteli zahrady, jednu
 třetinu si vezme on“

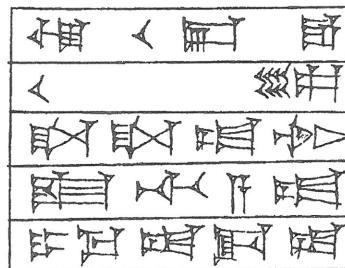
rē'ī šunu šittī-šunu ina labīriš eqlī „dvě třetiny pastýřů dříve měly
šabtū šalušta-šunu eqlī ul šabtū pole v držení a jedna třetina
 z nich neměla žádné pole“

šaluš ana šuḫārē ša „třetinu služebníkům
Marduk-mušallim Marduk-mušallima“

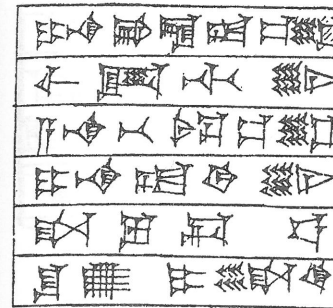
Cvičení (1)

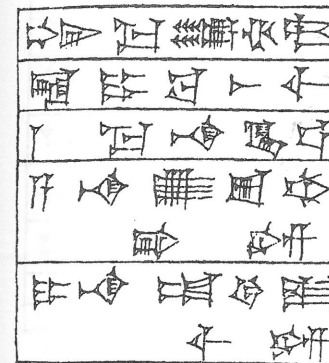
1. - §12

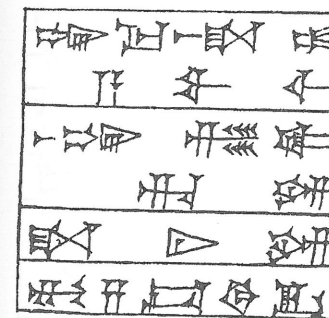
2. - §63

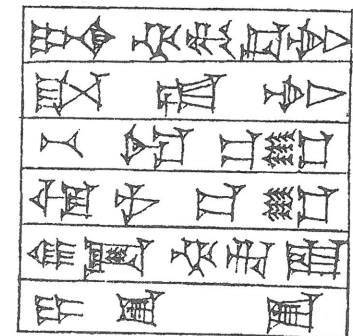
3. - §64

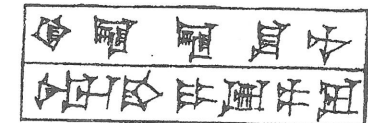
5. - §139

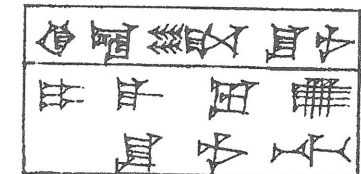
7. - §153

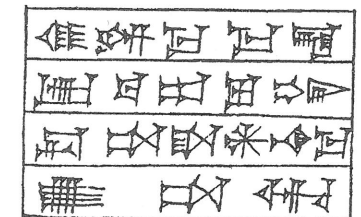
4. - §60

6. - §152

8. - §157

9. - §161